

بسمِ تعالی

دانشگاه صنعتی شریف

امتحان میان ترم

۸۴، ۸، ۱۹

جبر ۳

جبر پیشرفته

۶۱۵۳ - ۱۸۴

۲۲ - ۲۱۹+

نیمسال اول ۸۴-۸۵

نیمسال اول ۸۴-۸۵

در این امتحان منظور از حلقه، حلقه‌ای یک‌دار است و همواره $0 \neq 1$.

سؤال ۱. فرض کنید R حلقه و $\{M_i\}_{i \in I}$ خانواده‌ای ناتهی از R -مدول‌ها باشد.

الف. ثابت کنید برای هر R -مدول مثل X و هر خانواده از R -هم‌رختی‌ها مثل $\{f_i: M_i \rightarrow X\}_{i \in I}$ ، R -هم‌رختی منحصر به فردی مثل $\varphi: \coprod_{i \in I} M_i \rightarrow X$ موجود است که برای هر i ، نمودار

$$\begin{array}{ccc} M_i & \xrightarrow{\lambda_i} & \coprod_{i \in I} M_i \\ f_i \downarrow & \swarrow \varphi & \\ X & & \end{array}$$

را جابه‌جایی می‌کند.

ب. فرض کنید M ، R -مدول باشد. اگر R -هم‌رختی‌هایی مثل $\hat{\lambda}_i: M_i \rightarrow M$ موجود باشند، با این ویژگی که برای هر R -مدول مثل X و هر خانواده از R -هم‌رختی‌ها مثل $\{f_i: M_i \rightarrow X\}_{i \in I}$ ، R -هم‌رختی منحصر به فردی مثل $\varphi: M \rightarrow X$ را القا کنند که برای هر i ، نمودار

$$\begin{array}{ccc} M_i & \xrightarrow{\hat{\lambda}_i} & M \\ f_i \downarrow & \swarrow \varphi & \\ X & & \end{array}$$

را جابه‌جایی کند، ثابت کنید $M \cong \coprod_{i \in I} M_i$.

سؤال ۲. فرض کنید R و S حلقه باشند. اگر M را R -مدول راست، N را $(R-S)$ -مدول و L را S -مدول راست فرض کنیم، ثابت کنید

$$\text{Hom}_S(M \otimes_R N, L) \cong \text{Hom}_R(M, \text{Hom}_S(N, L)).$$

سؤال ۳. فرض کنید

$$\begin{array}{ccccccc} M & \xrightarrow{f} & M' & \xrightarrow{g} & M'' & & \\ \downarrow \alpha & & \downarrow \beta & & \downarrow \gamma & & \\ N & \xrightarrow{\varphi} & N' & \xrightarrow{\psi} & N'' & \longrightarrow & 0 \end{array}$$

نموداری جابه‌جایی از R -مدول‌ها و R -هم‌نخستی‌ها باشد. اگر g پوشا و سطر یاسین نمودار دقیق باشد، ثابت کنید دنبالهٔ دقیق به صورت زیر القای شود:

$$\frac{N}{\text{Im } \alpha} \longrightarrow \frac{N'}{\text{Im } \beta} \longrightarrow \frac{N''}{\text{Im } \gamma} \longrightarrow 0.$$

سؤال ۴. فرض کنید G گروه آبلی باشد.

الف. $\text{Hom}_{\mathbb{Z}}(\mathbb{Z}_n, G)$ با زیرگروهی از G یک‌نحیت است. آن زیرگروه را شناسایی کنید.

ب. $\mathbb{Z}_n \otimes_{\mathbb{Z}} G$ با گروهی خارج قسمتی از G یک‌نحیت است. آن گروه خارج قسمتی را شناسایی کنید.

سؤال ۵. الف. فرض کنید $\mathbb{F}$ یک میدان باشد و V و W دو $\mathbb{F}$ -فضای برداری. اگر

$$V \otimes_{\mathbb{F}} W = 0, \quad \text{ثابت کنید } V=0 \text{ یا } W=0.$$

ب. فرض کنید R حلقهٔ جابه‌جایی و موضعی باشد که تنها ایده‌آل ماکسیمال آن $\mathfrak{m}$ است. اگر M ، R -مدول متناهی مولد باشد و $\mathfrak{m}M = M$ ، ثابت کنید $M=0$.

ج. فرض کنید R حلقهٔ جابه‌جایی و موضعی باشد که تنها ایده‌آل ماکسیمال آن $\mathfrak{m}$ است. اگر M ، R -مدول راست، متناهی مولد و N ، R -مدول چپ، متناهی مولد باشد و $M \otimes_R N = 0$ ، ثابت کنید $M=0$ یا $N=0$.

سؤال ۶. الف. فرض کنید G گروه جمعی اعداد گویا باشد. آیا G به عنوان $\mathbb{Z}$ -مدول آزاد است؟ چرا؟

ب. فرض کنید G گروه فزنی اعداد گویای مثبت باشد. آیا G به عنوان $\mathbb{Z}$ -مدول آزاد است؟ چرا؟

توزیع نمره: سؤال ۱: ۵+۵ نمره، سؤال ۲: ۱۰ نمره، سؤال ۳: ۸ نمره،

سؤال ۴: ۱+۴ نمره، سؤال ۵: ۳+۴+۴ نمره، سؤال ۶: ۲+۴ نمره.

مجموع: ۵۰ نمره.